

PRESUDA SUDA

23. listopada 1974. (*)

U predmetu 17/74,

Sadolin og Holmblad A/S, 2300 Kopenhagen S., Danska,

F.A.C. van der Linden and Co., 2153 Hamburg-Neu Wulmstorf, Njemačka,

Koninklijke Brink/Molyn BV, Rotterdam, Nizozemska,

Storry, Smithson and Co. Ltd., Hull HU5 1 SQ, Yorkshire, Velika Britanija,

De Coninck NV, B-2060 Merksem, Belgija,

Astral, société de peintures, vernis et encres d'imprimerie, Pariz XVIe/Francuska,

Urruzola SA, Madrid 5, Španjolska,

Veneziani Zonca Vernici SPA, Trst 34147, Italija,

Durmus Yasar ve Ogullari paint, varnish and resin works, Izmir, Turska,

Patterson-Sargent, New Brunswick N. J. 08903, SAD,

Antilliaanse Verffabriek NV, Willemstad, Curaçao, Nizozemska Zapadna Indija,

Nippon Paint Co. Ltd., Osaka, Japan,

Nippon Paint (Singapur) Co. Pty. Ltd., Singapur 3,

Nippon Paint Co. Ltd., Hong Kong,

Pacific Products Inc., Manila, Filipini,

Spartan Paints Pty Ltd., Melbourne, Viktorija, Australija,

članovi udruženja Transocean Marine Paint Association, sa sjedištem na adresi Delftse Plain 37, Rotterdam, Nizozemska, koje zastupaju F. Salomonson i P. Vogelenzang, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg pri uredu Ernesta Arendta, 34B, avenue Philippe II,

tužitelji,

protiv

Komisije Europskih zajednica, 200, rue de la Loi, Bruxelles, koju zastupa njezin pravni savjetnik D. R. Gilmour, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg pri uredu njezina pravnog savjetnika Pierrea Lamoureuxa, 4, boulevard Royal,

tuženika,

povodom tužbe za poništenje dijela Odluke Komisije od 21. prosinca 1973. (SL L 19 od 23.1.1974., str. 18.),

SUD,

u sastavu: R. Lecourt, predsjednik, C. Ó Dálaigh i Lord Mackenzie Stuart, predsjednici vijeća, A. M. Donner, R. Monaco, J. Mertens de Wilmars (izvjestitelj), P. Pescatore, H. Kutscher i M. Sørensen, suci,

nezavisni odvjetnik: J. P. Warner,

tajnik: A. Van Houtte,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Odlukom od 21. prosinca 1973. Komisija je na temelju članka 85. stavka 3. Ugovora o EEZ-u pod novim uvjetima obnovila izuzeće od zabrane iz članka 85. stavka 1. koje je Odlukom od 27. lipnja 1967. bilo odobreno sporazumom kojim se ograničava tržišno natjecanje na tržištu brodskih boja, sklopljenom između poduzetnika koji čine udruženje Transocean Marine Paint Association (u daljnjem tekstu: Udruženje).
- 2 Između ostalog, člankom 3. stavkom 1. točkom (d) Odluke traži se od članova Udruženja da odmah obavijeste Komisiju o „svakoj vezi, u smislu zajedničkih direktora ili članova uprava, između člana Udruženja i bilo kojeg drugog trgovačkog društva ili poduzeća u sektoru boja ili svakom financijskom sudjelovanju člana Udruženja u takvim vanjskim trgovačkim društvima ili obratno kao i o svakoj promjeni u takvoj već postojećim vezama ili sudjelovanjima”.
- 3 Ova je tužba pokrenuta u svrhu poništenja samo te konkretne odredbe.
- 4 Tužitelji prvo navode da sporna obveza nije bila spomenuta ni u „Obavijesti o prigovorima” od 27. srpnja 1973. ni na saslušanju 27. rujna 1973. i da, štoviše, nije bila spomenuta ni u jednom pismu ili memorandumu Komisije prije donošenja te odluke, tako da nikada nisu dobili priliku priopćiti svoja stajališta o tom pitanju.

Komisija je tako spornom odredbom navodno prekršila postupovna pravila propisana Uredbom Komisije br. 99/63 od 25. srpnja 1963. (SL 127 od 20.8.1963.) o

saslušanjima iz članka 19. Uredbe Vijeća br. 17 od 6. veljače 1962. (SL 13 od 21.2.1962.), a osobito članaka 2. i 4. navedene Uredbe br. 99/63.

- 5 Drugo, tužitelji navode da su prekršeni članak 85. Ugovora te članak 8. stavak 1. Uredbe br. 17, jer poduzećima nametnuta obveza prekoračuje okvir onoga što bi im se moglo naložiti na temelju članka 85.
- 6 U komunikaciji od 27. srpnja 1973. naslovljenoj „Obavijest o prigovorima”, sastavljenoj na nizozemskom, Komisija je navela da se puko obnavljanje izuzeća ne može očekivati jer se zbog povećanja broja poduzetnika koji su članovi Udruženja, povećane veličine nekih od njih i veza koje su dva člana, Astral i Urruzola, uspostavila s velikim industrijskim kemijskim koncernima, položaj članova Udruženja na tržištu brodskih boja promijenio.
- 7 Komisija je dodala da je ona bez obzira na navedeno voljna obnoviti izuzeće na razdoblje od pet godina, ali istodobno određujući nove primjenjive uvjete i obveze, od kojih bi jedna, osim obveza iz članka 4. Odluke od 27. lipnja 1967., uključivala za članove Udruženja dodatnu obvezu da Komisiju odmah obavijeste o „iedere wijziging in de deelnemingsverhoudingen van de leden” (doslovno: svakoj promjeni u participativnim odnosima svakog člana).
- 8 Tužitelji ističu da se iz te izjave ni u kojem trenutku nije moglo zaključiti da im Komisija namjerava nametnuti uvjet kakav je sadržan u spornoj odredbi, koji zbog njegove širine ne bi mogli poštovati i koji bi bez pravog razloga naštetio njihovim interesima.

Da su mogli prepoznati namjere Komisije, ne bi propustili istaknuti svoje prigovore u konkretnoj stvari i tako bi Komisiju upozorili na poteškoće koje bi nastale zbog sporne obveze i na nezakonitost takve obveze.

Budući da tu priliku nisu dobili, smatraju da Odluku, u dijelu koji se odnosi na spornu obvezu, treba zbog postupovne pogreške poništiti.
- 9 Prvo, tuženik odgovara da se obveza iz članka 2. Uredbe br. 99/63, prema kojoj „Komisija pisanim putem obavještava poduzetnike i udruženja poduzetnika o prigovorima uložanima protiv njih”, jednako kao i obveza koja mu je određena člankom 4. iste uredbe, da razmatra samo „one prigovore protiv poduzetnika i udruženja poduzetnika u svezi s kojima su imali priliku izraziti svoja stajališta”, ne odnose na uvjete koje Komisija namjerava pridružiti odluci o odobravanju izuzeća.
- 10 Komisija dodaje da su tužitelji bili upoznati sa zabrinutošću izraženom u spornoj odredbi, osobito zbog važnosti koja se pridaje slučaju trgovačkih društava Astral i Urruzola, i to i u komunikaciji od 27. srpnja 1973. i tijekom saslušanja.
- 11 Prema članku 19. Uredbe Vijeća br. 17, Komisija prije donošenja odluka predviđenih člancima 2., 3., 6., 7., 8., 15. i 16. pruža priliku da budu saslušani u vezi s preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku Komisije.

Pozivajući se na članak 6., ta se odredba odnosi na odluke donesene na temelju zahtjeva za primjenu članka 85. stavka 3.

12 Prema članku 24. iste uredbe, Komisija je nadležna usvojiti provedbene odredbe s tim u vezi, što je učinila u Uredbi br. 99/63.

13 Iz naslova i prve uvodne izjave te uredbe jasno je da se ona odnosi na sva saslušanja predviđena člankom 19. Uredbe Vijeća br. 17 pa se, sukladno tomu, primjenjuje i na postupke u vezi s člankom 85. stavkom 3.

Međutim, obveza Komisije iz članaka 2. i 4. Uredbe br. 99/63 da pisanim putem ili objavom u *Službenom listu* obavijesti poduzetnika o prigovorima uložanima protiv njega i da u svojim odlukama razmotri samo te prigovore, u biti se tiče priopćavanja razloga koji bi je naveli da primijeni članak 85. stavak 1. bilo izdavanjem naredbe da se prestane s povredom ili određivanjem novčane kazne koju poduzetnici trebaju platiti ili odbijanjem da potonjima izda rješenje o dopuštenosti ili odobri pogodnost iz stavka 3. te odredbe.

14 S druge strane, od Komisije se ne može očekivati da predvidi uvjete i obveze kojima ima pravo uvjetovati izuzeće iz članka 85. stavka 3.

U stvari, ispitivanje zahtjeva za izuzeće može razotkriti različite načine izvršenja nekog sporazuma ili nadzora nad tim izvršenjem, što Komisiju može potaknuti da povuče prigovore koje je uputila protiv tog zahtjeva i opravdati dodjelu, moguće pod određenim uvjetima, pogodnosti iz članka 85. stavka 3.

15 Međutim, i iz naravi i cilja postupka saslušanja i iz članaka 5., 6. i 7. Uredbe br. 99/63 jasno je da se tom uredbom, bez obzira na slučajeve koji se posebno razmatraju u člancima 2. i 4., primjenjuje opće pravilo prema kojemu osoba čiji su interesi osjetno pogođeni odlukom javnog tijela vlasti mora dobiti priliku iznijeti svoje stajalište.

Prema tom pravilu poduzetnik treba biti jasno i pravodobno obaviješten o biti uvjeta koje Komisija namjerava odrediti za izuzeće i treba imati priliku podnijeti svoje primjedbe Komisiji.

To vrijedi osobito za uvjete kojima se, kao što je ovdje slučaj, nameću znatne obveze s dalekosežnim posljedicama.

16 Budući da članak 85. stavak 3. određuje, u korist poduzetnika, iznimku od opće zabrane iz članka 85. stavka 1., Komisija mora imati mogućnost u svakom trenutku provjeriti jesu li uvjeti koji opravdavaju dodijeljeno izuzeće i dalje ispunjeni. Sukladno tomu, što se tiče detaljnih pravila prema kojima može odrediti izuzeće, Komisija uživa veliki stupanj diskrecijske ovlasti, ali istodobno mora poštovati ograničenja koja su glede njezinih ovlasti određena člankom 85.

17 Iz spisa jasno proizlazi da u slučaju sporne obveze taj zahtjev nije bio ispunjen.

18 Izjava iz komunikacije od 27. srpnja 1973. mogla bi se tumačiti na više načina, među ostalim tako da se njome zahtijeva da informacije koje su već bile dostavljene na temelju članka 4. Odluke od 27. lipnja 1967. budu dopunjene prijavom svih možebitnih veza između poduzetnika koji su članovi udruženja.

Dvosmislenost te izjave potvrđuje činjenica da je Komisija tijekom postupka pred Sudom predlagala različite inačice te izjave i to i na engleskom jeziku, koji su tužitelji izabrali kao jezik postupka, i u francuskom prijevodu odgovora na tužbu i u ispravku predloženom tijekom usmene rasprave.

- 19 Iako je iz zapisnika o saslušanju jasno da su veze između dvaju članova Udruženja, trgovačkih društava Astral i Urruzola, i dvaju važnih industrijskih kemijskih koncerna bile podrobno ispitane – što je, uostalom, Komisiju potaknulo da odustane od zahtjeva da ta dva člana napuste Udruženje – iz dotičnog je zapisnika vidljivo da opći uvjet koji je kasnije unesen u Odluku nije ni u kojem trenutku bio predmetom razmjene mišljenja.

Ta činjenica potvrđuje tvrdnju tužitelja da su oni bili uvjereni da se obveza navedena u „obavijesti o prigovorima” odnosila samo na uzajamne odnose između članova Udruženja, a ne na veze koje bi mogle postojati s vanjskih poduzetnicima, uključujući one koji posluju izvan zajedničkog tržišta, a bave se proizvodnjom boja koje nisu brodske boje.

- 20 Slijedom toga, uvjet iz članka 3. stavka 1. točke (d) Odluke bio je određen protivno postupovnim zahtjevima, pa Komisija mora dobiti priliku donijeti o tome novu odluku nakon što sasluša primjedbe ili prijedloge članova Udruženja.
- 21 Bez obzira na važnost sadržaja toga dijela Odluke, on se zasada svejedno može izdvojiti od drugih odredaba pa je stoga moguće djelomično poništenje koje je opravdano činjenicom da Odluka kao cjelina ide u prilog interesima predmetnih poduzetnika.
- 22 Stoga spornu odredbu treba poništiti i predmet vratiti Komisiji na ponovno odlučivanje.

Troškovi

- 23 U skladu s člankom 69. stavkom 2. Poslovnika, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove.
- 24 Tuženik nije uspio u postupku.
- 25 Stoga u skladu s tužbenim zahtjevima tužitelja tuženiku treba naložiti snošenje troškova.

SUD,

proglašava i presuđuje:

- 1. Članak 3. stavak 1. točka (d) Odluke od 21. prosinca 1973. se poništava.**
- 2. Predmet se vraća Komisiji na ponovno odlučivanje.**
- 3. Komisiji Europskih zajednica nalaže se snošenje troškova.**

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 23. listopada 1974.

[Potpisi]

* Jezik postupka: engleski

RADNI PRIJEVOD